Redactiunea, Administratiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețul inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. în 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. sóu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fiecare

Abonamentŭ pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. sóu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 146. Brașovŭ, Sâmbătă 1 (13) Iulie 1889.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI."

Cu 1 Iulie 1889 stilŭ vechiu
se deschide **nou abonamentŭ** la care învitămŭ pe toțĭ amicii și sprijinitorii foiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunĭ 3 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei lunĭ 10 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl. pe șése lunĭ 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe anŭ 8 francĭ., pe șése lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei".

Brașovŭ, 30 Iunie

Amŭ arătatŭ mai de multe-orĭ, că cele ce se petrecŭ în partea de dincolo a monarchiei nóstre suntŭ de mare importanță pentru viitórea desvoltare a lucrurilorŭ în întréga împĕrăția.

Principiulŭ egalei îndreptățirĭ naționale, odată proclamatŭ și primitŭ în programŭ de guvernulŭ Taaffe, urma ca sĕ fiă și pusŭ în practică cu tótă sinceritatea, pentrucă era vorba de sórtea popórelorŭ și a monarchiei, și orĭ-ce întârḑiere și negligere în privința acésta nu puteu sĕ rĕmână fără urmărĭ grave.

Dér guvernulŭ Taaffe, deși a făcutŭ concesiunĭ naționalitățilorŭ, n'a pututŭ sĕ se desbare de vechiulŭ obiceiu alŭ regimurilorŭ austriace, de a promite multŭ și de a da puținŭ, nu atâtŭ de bună voiă, câtŭ de silă.

Nicĭ nu se póte nega, că situația orĭ-cărui guvernŭ austriacŭ, în mijloculŭ atâtorŭ naționalitățĭ și curente deosebite, este fórte dificilă; dér tocmai de aceea s'ar fi cerutŭ, ca sĕ ia cabinetulŭ Taaffe o direcțiune mai hotărîtă, căcĭ sistemulŭ de a înainta pasŭ cu pasŭ și a mulțămi popórele cu țîrăita nu se mai potrivesce pentru véculŭ de aḑĭ, când tóte înainteză cu aburĭ și cu electricitate.

Efectele politicei de trăgănire a cabinetului Taaffe se și arată acum, când deodată rĕsare ca din pămêntŭ o nouă opozițiune în regatulŭ Boemiei, care pe lângă oposițiunea germană combate aḑĭ cu vehemență guvernulŭ, dér nu pentru că a proclamatŭ egala îndreptățire, ci pentru că a începutŭ a șovăi, când se cerea sĕ o ducă cu energiă în îndeplinire.

Acésta este oposițiunea Cehilorŭ tinerĭ, carĭ au înscrisŭ pe stégulŭ lorŭ: deplina autonomiă a Boemiei și deplina egală-îndreptățire a poporului cehicŭ.

Amŭ arătatŭ de repețite-orĭ conflictele ce s'au născutŭ în timpulŭ din urmă între partida radicală națională a lui Gregr și între partida conservatóre națională a lui Rieger.

Rieger cu ai sĕi au dominatŭ până acuma tĕrêmulŭ în Boemia. Ei facŭ parte din maioritatea, care sprijinesce guvernulŭ și, după cum le impută antagoniștii lorŭ cehĭ, se mulțămescŭ cu fârmiturile de concesiunĭ, ce le dobêndescŭ încetŭ și treptatŭ dela guvernŭ.

Acéstă politică de fărmiturĭ a aflatŭ contrarĭ energicĭ în Cehii tinerĭ, ér poporulŭ cehŭ, sătulŭ de-a mai vedé trăgănindu-se deplina realisare a postulatelorŭ sale, a începutŭ sĕ între cu grămada în tabĕra lorŭ.

La alegerile pentru dieta boemă, care se sĕvêrșescŭ tocmai acuma, partida lui Rieger a suferitŭ o mare înfrângere în comunele rurale, unde Cehii tinerĭ au câștigatŭ treiḑecĭ de mandate, și se aștéptă sĕ câștige aceștia însemnate învingerĭ și la orașe.

Situațiunea în Boemia s'a schimbatŭ déră în nefavórea partidei lui Rieger, și cu acésta și în nefavórea guvernului, care acum stă față cu oposițiunea germană și cu oposițiunea cehică.

Avêndŭ atâtŭ de numeróse mandate în dieta boemă, urméză că și la alegerile pentru parlamentulŭ centralŭ Cehii tinerĭ au marĭ prospecte de a dobêndi numeróse mandate.

Cehii tinerĭ vorŭ pretinde dela guvernŭ realisarea programului lorŭ, nevrêndŭ sĕ scie de nicĭ unŭ compromisŭ.

Se vorŭ nasce dér marĭ dificultățĭ pentru guvernŭ și Germanii din oposiția se bucură deja acum de acésta. Ei declară, că vorŭ privi cu recélă lupta Cehilorŭ radicalĭ. Sistemulŭ, care i-a datŭ nascere acestui radicalismŭ, ḑicŭ ei, sĕ veḑă cum o va scóte la cale.

Incepŭ a se cóce dér lucrurile în Austria. Trebue sĕ se hotărască odată la unŭ felŭ. Este timpulŭ sĕ li se dea popórelorŭ monarchiei deplina libertate.

DIN AFARĂ.

Plecarea Papei din Roma.

Se vorbesce din nou, că Papa vré sĕ părăséscă Roma. Așa se telegrafiază din Berlinŭ, că ḑiarului „Hamb. Corresp." i-se comunică din *Madridŭ*, că *între Vaticanŭ și guvernulŭ spaniolŭ decurgŭ pertractărĭ pentru o eventuală strămutare a Papei în Spania.* Se afirmă, că *la 1 Iulie Papa personalŭ a adresatŭ reginei regente o telegramă cifrată* de cuprinsulŭ, că *Europa se află în ajunulŭ eruperei unui resbelŭ generalŭ, dela care va atérna sórtea Romei.*

La casŭ, când ar învinge Italia, este probabilŭ, că Curia pe viitorŭ nu va mai puté rĕmâné în *Roma*, dér nicĭ chiar *pe timpulŭ* rĕsboiului Papa nu póte petrece în *Roma*, pentru-că Italienii numai decâtŭ l'ar tracta ca ostaticŭ [?]. De aceea se rógă a i-se permite sĕ locuéscă într'unŭ orașŭ de lângă mare, cum este bunăóră *Valencias.*

Rĕsboiu, orĭ pace?

O telegramă din Berlinŭ, dela 9 Iulie, ni-a fostŭ comunicatŭ, că unŭ articolŭ din „Nordd. Allg. Ztg." despre *teoria rĕsboiului* a făcutŭ sensațiune și că se crede a fi unŭ avertismentŭ adresatŭ generalului Waldersee, șefulŭ statului majorŭ generalŭ alŭ armatei germane. Din acestŭ articolŭ se conchide, că totŭ e adevĕratŭ, cumcă între cancelarulŭ Bismarck și între contele Waldersee esistă frecărĭ și neînțelegerĭ. Se crede, că partida militară în frunte cu Waldersee voesce rĕsboiulŭ, pentru ca sĕ se limpedéscă odată situațiunea, pe când Bismarck ar voì cu orĭ-ce chipŭ amânarea rĕsboiului câtŭ s'ar puté mai îndelungatŭ timpŭ. Organulŭ lui Bismarck citéză din cartea generalului Clausewitz, că rĕsboiulŭ nu e altceva, decâtŭ continuarea politicei cu alte mijlóce. Prin acésta fóia cancelarului îi dă lui Waldersee a înțelege, că rĕsboiulŭ și pacea atêrnă de bărbații de statŭ, ér nu de generalĭ.

„Neue freie Presse", ocupându-se cu articolulŭ fóiei lui Bismarck, constată, că pacea europénă e o creatură bolnăviciósă, care stă ne'ncetatŭ în tratare medicală. Planurile egoiste ale Rusiei și pofta de rĕsbunare a Franciei forméză la apusŭ și la rĕsăritŭ douĕ tempestățĭ, ce stau sĕ se descarce asupra Europei centrale. Ḑiarulŭ „Germania" crede, că avertismentulŭ organului lui Bismarck privesce și pe Rusia.

Procesulŭ părintelui Lucaciu.

In numĕrulŭ trecutŭ amŭ reprodusŭ o parte din raportulŭ telegraficŭ, trimisŭ foilorŭ ungurescĭ asupra ḑilei a treia a procesului, în care s'au ascultatŭ martorii acusatului. Pe Lupanŭ Nicolae și Atanasie, pe Costinŭ Brebanŭ, Alexi și Ioanŭ Popŭ etc., carĭ toțĭ au cerutŭ a fi ascultațĭ în limba română, deși sciu bine unguresce, foile din Peșta îi numescŭ „aderențĭ fanaticĭ ai popii Lucaciu". Toțĭ au negatŭ, că Lucaciu ar fi agitatŭ în contra naționalității maghiare și a patriei și au accentuatŭ, că acusatulŭ la încheierea vorbirei sale electorale a ḑisŭ, că va veni unŭ timpŭ, când Maghiarii și Românii vorŭ recunósce, că trebue sĕ trăéscă în bună înțelegere.

In 6 Iulie după améḑĭ a urmatŭ martorulŭ Vasilie Băbanŭ, învĕțătorŭ în Șișescĭ. N'a vrutŭ sĕ rĕspundă în limba unguréscă la întrebările, ce 'i s'au pusŭ. Au mai depusŭ în favórea acusatului totŭ în limba română: Gavrilă Barbu, Dănilă Andreică, Georgiu Farcașŭ, Chirilă Brebanŭ, care a impusŭ cu figura sa marțială, Grigorie Trifŭ și Budu. Cei din urmă au ḑisŭ despre martorulŭ acusatorŭ, cârciumarulŭ Lipták, că n'a fostŭ de față la adunare și n'a pututŭ sĕ asculte vorbirea lui Lucaciu. Lipták susține însĕ, că a fostŭ de față, dér numai n'a statŭ la unŭ locŭ.

Urméză confrontarea martorilorŭ, carĭ își susținŭ mărturisirile. Martorii agravatorĭ declară încă odată, că vorbirea acusatului a causatŭ iritațiune.

Procurorulŭ cere, ca martorii chiămațĭ de acusatŭ sĕ nu fiă admișĭ la depunerea jurămêntului, și cere, ca numai martorii sĕi sĕ fiă admișĭ la jurămêntŭ. In specialŭ vorbesce în contra admiterei lui Vasilie Băbanŭ, care este învĕțătorŭ sub Lucaciu, precum și a cumnațilorŭ lui Lucaciu.

Apĕrătorulŭ protesteză în contra admiterei martorilorŭ Pap Zsiga, cei doi Liptak, Roth, Mottis și protesteză în genere în contra admiterei la jurămêntŭ a martorilorŭ contrarĭ.

Tribunalulŭ decide a admite la jurămêntŭ pe toțĭ martorii, afară de Sroll Bela, Gavrilă Barbulŭ și Ioanŭ Costinŭ și cu acésta pledoariele se amână pe Lunĭ.

*

Ḑiua a patra. Sala și galeriile îndesuite de publicŭ, a căruia interesare era peste mĕsură viuă. Se cetesce în traducere autentică protocolulŭ adunărei din Tĕuții de susŭ, cum și atestatulŭ de moralitate alŭ acusatului, datŭ de primăria comunei Șișescĭ. După acestea urmă acusațiunea procurorului și vorbirea de apĕrare:

Böszörményi, procurorŭ, în lunga sa vorbire, care a duratŭ o oră și jumĕtate, ḑice, că chemarea justiției este, sĕ apere ordinea de statŭ și socială în contra agitatorilorŭ, arată drepturile garantate libertății pressei, libertății adunărilorŭ și libertății cuvêntului și espune urmările triste ale abusurilorŭ comise pe aceste terene.

Declară, că vorbirea lui Lucaciu, ținută în Tĕuții de susŭ, învólvă delictulŭ din alineatulŭ 2, § 172 alŭ legei penale. Se silesce sĕ dovedéscă, că acusatulŭ în adevĕrŭ este vinovatŭ pentru agitațiune, deórece i-a succesŭ a stêrni în ascultătorii sĕi ură în contra Maghiarilorŭ. Ḑice că fasiunile martorilorŭ au doveditŭ, că în vorbirea acusatului se cuprind de faptŭ pasagele incriminate. Esceptiunile făcute contra caracterului lui Pap Zsiga, care a făcutŭ denunțarea, nu se potŭ dovedi. Contra fasiunei agravatóre a lui Duma Laszlo nicĭ însușĭ apĕrătorulŭ nu póte escepționa. Insu-șĭ acusatulŭ recunósce, că espresiunile vătămătóre din acusațiune le-a rostitŭ în tonulŭ amărăciunei, ceea ce era de ajunsŭ pentru a produce agitațiune în ascultătorii mai puținŭ culțĭ. Deși acusatulŭ négă, că tóte acestea le-ar fi ḑisŭ cu intențiunea de a agita, elŭ totușĭ află de bine a-șĭ căuta refugiu la § 5 al codicelui penalŭ. Faptulŭ acusatului calcă prescrierile acestui §-ŭ din codicele penalŭ, deórece faptulŭ de sub acusare l'a comisŭ intenționatŭ, cu scirea și cu voia, avêndŭ destulŭ timpŭ înainte de adunare, pentru a se cugeta asupra faptului sĕu. Acusatulŭ a călcatŭ peste hotărîrile programului adunărei; împrejurarea acésta stabilesce criteriulŭ delictului sĕu de agitare și la dictarea pedepsei acéstă împrejurare e de mare însĕmnătate.

Pentru aprețiarea *sentimentelorŭ patriotice* ale acusatului și ale consoților sĕi, procurorulŭ pune mare pondŭ pe împrejurarea, *că ei în fața forului judecătorescŭ au denegatŭ a se folosi de limba oficială a țerei, deși o vorbescŭ perfectŭ;* constată, că pledoaria acusatului a datŭ a se înțelege, că elŭ nu vorbesce pentru tribunalŭ, ci pentru publicŭ, și încă pentru numeroșii Românĭ, carĭ erau de față și pentru representanții pressei române, pentru ca înaintea lorŭ acusatulŭ sĕ apară ca martirŭ și prin acésta sĕ-șĭ ajungă scopurile sale materiale. Nu i-a succesŭ însĕ planulŭ acesta, deórece se póte vedé, că martiriulŭ lui nu este scopŭ,

ci este mijlocŭ, pentru ca cărţile de rugăciunĭ şi alte cărţĭ scrise după autorĭ streinĭ şi edate de elŭ în Bucurescĭ sĕ-i asigure unŭ venitŭ cu atâtŭ mai mare. Décă acusatulŭ ar sta înaintea curţii cu juraţĭ, procurorulŭ în ceea ce privesce sentimentele patriotice ar dice, că prin aspiraţiunile, esprimate de acusatŭ în faimósa sa vorbire, este atacată întregitatea teritorială a Ţĕrii unguresci etc. Cere în fine condamnarea acusatului în sensulŭ alineatului 2 din § 172 alŭ codicelui penalŭ.

După pledoaria procurorului, preşedintele suspendă pertractarea pentru cincĭ minute, după aceea a datŭ cuvêntulŭ apĕrătorului:

Iuliu Coroianŭ, care în vorbirea sa de apĕrare esplică § 172 alŭ codicelui penalŭ, care se referă esclusivŭ la agitaţiune; în sensulŭ hotărîrei curiei din 1887 în casulŭ de faţă agitaţiunea este cu totulŭ eschisă, din care causă négă, că aicĭ s'ar pute stabili starea obiectivă a faptului. Négă că acusatulŭ s'a abătutŭ dela programŭ şi protestă cu energiă contra punerei sub acusaţiune a părintelui Lucaciu. In sensulŭ acusaţiunei Lucaciu a ţinutŭ o vorbire, prin care se declară câtŭ se póte mai nemulţumit cu starea actuală a lucrurilorŭ, şi în acésta are tótă dreptatea. Apĕrătorulŭ se silesce sĕ constate, că în adevĕrŭ Românii, când e vorba de îmbrăţişarea oficielorŭ, suntŭ daţĭ uitărei. Dintre trei milióne de Românĭ, numai unulŭ este jude la curiă, fişpanŭ nu este nicĭ unulŭ, pe când în 23 de comitate Românii sunt în maioritate de 65 percente; în sensul dispoşiţiunilorŭ legei însĕ Românii arŭ trebui sĕ fiă aplicaţĭ în funcţiunĭ după proporţia lorŭ numerică. Din causa acestei ignorărĭ mare parte dintre Românii cualificaţĭ suntŭ siliţĭ a-şĭ cauta pânea lorŭ în streinătate şi de aceea în timpulŭ de faţă mai multŭ ca patru mii de Românĭ, carĭ au absolvatŭ şcolile şi carĭ s'au pregătitŭ pentru o carieră sciinţifică, se află acum în streinătate. Impregiurarea, că acusatulŭ a vorbitŭ cu focŭ despre „Kulturegylet"-urĭ, carĭ s'au înfiinţatŭ în contra limbei şi naţionalităţii Românilorŭ, apĕrătorulŭ o arată ca fórte naturală, mai vîrtosŭ faţă cu „Societatea Széchenyi", care năpădesce poporulŭ cu cărţile sale. Sub astfelŭ de împrejurărĭ însuşĭ Coroianu aprobă agitaţiunea lui Lucaciu.

Protocolulŭ luatŭ despre adunarea din Tĕuţii de susŭ nu-lŭ privesce ca dovedă, deórece elŭ nu conţine vorbirea lui Lucaciu în modŭ fidelŭ, din vorbă în vorbă. Négă că traducerea acelui protocolŭ ar fi autentică, silindu-se a arăta în mai multe locurĭ, că stă în contra-dicere cu textulŭ originalŭ alŭ vorbirei. Starea obiectivă a lucrului ar fi sĕ se probeze prin fasiunile martorilorŭ Pap Zsiga, Roth Matyas, Liptak jun. şi Liptak sen., dér aceştĭ martorĭ nu se potŭ lua în considerare, deórece ei s'au arătatŭ a fi interesaţĭ în causă prin aceea, că au făcutŭ denunţarea în contra acusatului şi astfelŭ ei au fostŭ imediaţii causatorĭ ai închisorei preventive de şése sĕptĕmânĭ, suferite de acusatŭ, care închisóre mai bine li-s'ar cuveni lorŭ. Martorii nicĭ n'au înţelesŭ pe deplinŭ tóte părţile vorbirei ţinute în limba literară românéscă şi împrejurarea acésta a pututŭ pricinuì înţelegerea falsă a vorbirei.

Apĕrătorulŭ din nou escepţionézá caracterulŭ lui Pap Zsiga şi cere sĕ nu se ia în sémă mărturisirea lui cu atâtŭ mai vĕrtosŭ, căcĭ acusaţiunea lui Pap Zsiga contra lui Lucaciu o consideră ca urmare a unui conflictŭ, ce l'a avutŭ mai nainte Pap cu Lucaciu. Consideră ca doveditŭ faptulŭ, că Lucaciu a provocatŭ poporulŭ la prieteniă şi bună înţelegere, accentuézá, că Lucaciu şi-a terminatŭ vorbirea sa cu urărĭ pentru Regele.

Coroianŭ nu află nicĭ o dovadă positivă în vorbirea procurorului; elŭ ia n apĕrare pe acusatŭ şi pe martorĭ faţă cu tribunalulŭ şi faţă cu opinia publică pentru depunerea fasiunilorŭ în limba românéscă, căcĭ legea le dă acestŭ dreptŭ şi de aceea primirea nu o consideră ca o graţiă din partea Tribunalului. Apĕrătorulŭ crede, că décă s'ar fi respectatŭ în de ajuns dreptulŭ ce le este garantatŭ Românilorŭ prin lege, Lucaciu n'ar fi vorbitŭ la Tĕuţii de susŭ aşa cum a vorbitŭ. Négă că acusatulŭ ar vré sĕ sufere martiriu, pentru ca sĕ facă vêndare cărţilorŭ sale, se provócă la istoria lui Hercules şi Antheus asemĕnândŭ naţionalităţile cu Antheus, pe care Hercules a trebuitŭ sĕ-lŭ omóre, pentru ca sĕ nu capete putere dela pămêntulŭ nascerei sale. Prin învingerea lui Antheus, Hercules nu s'a făcutŭ mai tare, pe când déca ei şi-arŭ fi unitŭ puterile, ar fi pututŭ sĕ sĕvîrşéscă lucrurĭ marĭ.

Apĕrătorulŭ recunósce, că Românii îşĭ păzescŭ cu scumpĕtate limba şi naţionalitatea lorŭ contra maghiarisărei, dér nicĭ-odată n'au nisuitŭ sĕ îmbucătăţéscă acestŭ pămêntŭ. Suntŭ în mare rătăcire aceia, carĭ credŭ că Lucaciu şi soţii lui gravitéză în afară.

In fine rógă pe Tribunalŭ, ca sĕ dea acusatului o strălucită satisfacţiune pentru vătĕmarea patriotismului, onórei şi statului sĕu preoţescŭ, declarându-lŭ nevinovatŭ şi scutindu-lŭ de pedépsă.

Cu acestea apărĕtorulŭ Coroianŭ îşĭ terminà vorbirea sa între urările de „Sĕ trăéscă" ale ascultătorilorŭ românĭ.

Procurorulŭ în duplica sa cere sĕ se arate cartea, despre care apĕrătorulŭ afirmă, că s'a edatŭ de „Societatea Szechenyi". Aducêndu-se înainte cartea, procurorulŭ vré sĕ constate, că aceea este unŭ simplu călindarŭ, care n'are nicĭ începutŭ, nicĭ sfĕrşitŭ. In numele societăţii elŭ protestă contra acelora, carĭ consideră acéstă carte ca edată de societate, deórece lipsesce de pe ea sigilulŭ, cu care societatea provede tóte cărţile edate de ea.

In şedinţa de după prândŭ, acusatulŭ refusândŭ de a se apĕra mai departe, preşedintele încheià şedinţa anunţândŭ publicarea sentinţei pe diua următóre la 9 óre diminéţa.

SCIRILE DILEI.

Unŭ manuscriptŭ alŭ lui Eminescu. „Fulgerulŭ" din Iaşĭ publică sub acestŭ titlu următórele rêndurĭ: „Ni-se trage atenţia asupra unui importantŭ manuscriptŭ filosoficŭ alŭ lui Eminescu. E vorba de o traducţiune comentată din limba germană a uneia din operele celebrului filosofŭ germanŭ Kant. Opera tradusă este „Critica raţiunei pure", partea I, tradusă şi însoţită de nisce lungĭ şi admirabile comentarii, datorite geniaalului nostru poetŭ, care se scie, că iubea fórte multŭ filosofia germană şi mai alesŭ pe Kant. E vĕditŭ, de ce interesŭ este acelŭ însemnatŭ manuscriptŭ şi care ni-se spune, că s'ar fi aflândŭ la unii din literaţii noştri. Acum însĕ nu scimŭ anume, la ce persónă se află, de aceea atragemŭ şi noi atenţiuunea prietinilorŭ lui Eminescu a căuta manuscriptulŭ în chestiune, dându-i cea mai întinsă publicitate."

***

Modificarea legii dării pe spirtŭ. Ministrulŭ ungurescŭ de finanţe Wekerle a conferitŭ cu ministrulŭ de finanţe austriacŭ Dunajewski pentru modificarea legii dării pe spirtŭ. Deórece unele disposiţiunĭ ale legii suntŭ desavantagióse intereselorŭ economice şi industriale, ér veniturile din dare nu corĕspundŭ aşteptărilorŭ, legea trebue reformată. Anume, fiindcă abusurile nu se potŭ înlătura nicĭ prin celŭ mai severŭ controlŭ, nu va fi ertatŭ sub nicĭ unŭ titlu a se pune în comerţŭ spirtŭ scutitŭ de dare. Legea se va modifica în sesiunea de tómnă a parlamentelorŭ.

***

Lui Eminescu. D-lŭ Hăşdĕu, consacrândŭ în „Revista Nouă" o pagină în onórea poetului Eminescu, sfîrşesce cu următórele şirurĭ: „Elŭ (Eminescu) va trăi, deşi a muritŭ nebunŭ; vorŭ muri însĕ pentru veciă nenumĕraţii „înţelepţĭ", carĭ au lăsatŭ, lasă şi vorŭ lăsa totdéuna sĕ înebunéscă unŭ Eminescu".

***

Lăutarĭ românĭ premiaţĭ. „România" scrie: Muscalagiulŭ nostru Nicolau Bălanŭ Pădureanu şi cobzarulŭ Petrache Basamacŭ au obţinutŭ premiulŭ II la concursulŭ musicanţilorŭ din tóte ţĕrile lumei, ţinutŭ la Parisŭ. Dintre lăutarii ungurĭ nicĭ unulŭ n'a primitŭ vre-o distincţiune.

***

D-lŭ Dr. Ioanŭ Suciu face cunoscutŭ, că a deschisŭ cancelariă advocaţială în Aradŭ, strada Wesselényi Nr. 53, casa Szalay.

***

Listele electorale (ale alegĕtorilorŭ de deputaţĭ dietalĭ) suntŭ depuse la primăriă, unde se potŭ vedé dela 8—12 şi dela 3—6 şi se potŭ lua şi copii de pe ele. Atragemŭ atenţiunea alegătorilorŭ noştri, că reclamaţiunile în contra acestorŭ liste se potŭ face numai pănă inclusivŭ în 15 Iulie n. a. c.

***

Congresŭ de antropologĭ Dela 5—10 Augustŭ n. se va ţiné în Viena unŭ congresŭ de antropologĭ austriacĭ şi germanĭ, presidatŭ de Virchow.

***

Esamenulŭ de bacalaureatŭ în Bucurescĭ. In sesiunea din Iunie curentŭ s'au presentatŭ la bacalaureatŭ (maturitate) 85 de candidaţĭ. Din aceştia au căduţŭ la probele scrise 13 candidaţĭ şi la probele orale 10, reuşindŭ prin urmare 62 candidaţĭ, între carĭ şi trei domnişóre.

***

Ursŭ ucisŭ. La 4 Iulie n. unŭ ursŭ sfâşià o vacă, ce păşcea cu ciurda din Papolţŭ; apoi omorî o altă vacă, mâncà o parte din ea şi în diua următóre venì érăşĭ sĕ mănânce restulŭ. Pe când mânca, ursulŭ fù împuşcatŭ de vechiulŭ vênătorŭ Andreiu Argăsélă şi dusŭ în triumfŭ în comună.

***

Progresarea unui institutŭ de banĭ. Dovadă despre încrederea, ce o are publiculŭ de aicĭ în *Filiala* institutului „*Albina*", se manifestă cu deosebire în considerabilele sume de banĭ, ce s'au depusŭ la acestŭ institutŭ, în restimpŭ de abia 7 anĭ de când s'a stabilitŭ în Braşovŭ. Faptele vorbescŭ de sine. La finea anului 1887 starea depunerilorŭ la Filială era de fl. 600,000 cu finea anului trecutŭ era de florinĭ 850,000, ér *la 10 Iulie curentŭ suma depositelorŭ, concredute pentru păstrare, s'a ridicatŭ la* **unŭ milionŭ florinĭ.** Sĕ nu uitămŭ, că în Braşovŭ esistă alte *trei* institute mai vechĭ, carĭ primescŭ asemenĭ depunerĭ şi că capitalulŭ de unŭ milionŭ, concredutŭ astădĭ Filialei institutului „Albina", înpreponderantă parte este depusŭ de unŭ publicŭ ne românŭ, ceea ce caracteriséză în modŭ măgulitorŭ încrederea publicului mare străinŭ într'unŭ aşedĕmêntŭ românescŭ.

***

„Musa română", revistă musicală-literară, după o întrerupere de câteva lunĭ, va apăré érăşĭ cu începutulŭ lunei Augustŭ st. v. şi va costa pănă la finea lunei Decemvre 5 fl. v. a. sĕu 13 lei. Doritorii de a avé acéstă revistă au de a se adresa la redacţia revistei în *Blaşiu* (Balázsfalva) celŭ mai multŭ pănă la 20 Iuliu st. n. Revista „Musa Română" va îmbrăca aceeaşĭ haină şi va păstra acelaşĭ caracterŭ ca şi în cursulŭ anului trecutŭ.

Corespondenţa „Gaz. Trans".

Din protopopiatulŭ gr. cat. alŭ Sibiiului, Iunie 1889.

Cugetŭ, că facŭ unŭ bunŭ serviţiu, décă raportezŭ câte ceva despre activitatea ce se desvóltă în interesulŭ causei şcolastice din partea Senatului şcol. protopopescŭ alŭ Sibiiului. Acelŭ senatŭ şĭ-a ţinutŭ şedinţa sa ordinară în 24 Iunie a. c. sub presidiulŭ protopopului respectivŭ.

In numita şedinţă s'a raportatŭ despre starea învĕţămêntului poporalŭ pe anulŭ şcolasticŭ 1888/89; despre disposiţiunile luate în decursulŭ anului şcol. esprimatŭ în interesulŭ promovărei învĕţămêntului poporalŭ şi în fine s'a raportatŭ despre resultatulŭ esamenelorŭ, ce s'au ţinutŭ cu finea anului şcol. în fiă-care parochiă provĕdută cu şcólă proprià confesională.

Din rapórtele făcute resultă, că în susŭ numitulŭ protopopiatŭ suntŭ 22 şcóle, aicĭ socotindu-se şi 3 şcóle grăniţĕrescĭ, şi în specie din comunele: Orlatŭ, Racoviţa, Vestemŭ. In parochiile unde greco-cat. se află în minoritate, elevii de şcólă suntŭ avisaţĭ a frecventa şcólele maiorităţilorŭ greco-ort. respective (12 parochii).

După conspectulŭ generalŭ numĕrulŭ totalŭ alŭ pruncilorŭ aflătorĭ în etatea de şcólă de ambele secse, dela 6—12 şi respective pănă la 15 anĭ, în anulŭ şcol. 1888/89 a fostŭ în 34 comune bisericescĭ, de 1844, şi anume: 963 băeţĭ şi 881 fetiţe; dintre aceştia au frecventatŭ şcóla 739 băeţĭ şi 569 fetiţe.

Edificii proprii de şcólă suntŭ (nesocotindu-se aicĭ edificiile şcol. grăniţĕrescĭ) în totalŭ 17, tóte din materialŭ solidŭ, era în 2 comune încă nu esistă edificii proprie, ci învĕţămêntulŭ s'a propusŭ în localităţĭ închiriate, se facŭ însĕ pregătirì pentru edificarea de şcóle şi în acele comune bisericescĭ.

In comunele bisericescĭ provĕdute cu şcóle confesionale s'a predatŭ învĕţămêntulŭ din partea a 19 învĕţătorĭ, mare parte provĕduţĭ cu diplome de cualificaţiune.

Din rapórtele speciale despre resultatulŭ esamenelorŭ ţinute cu finea anului şcolasticŭ espiratŭ, resultă peste totŭ unŭ progresŭ satisfăcĕtorŭ, ér în specie în 3 parochii progresulŭ a fostŭ deplinŭ mulţămitorŭ, în 5 parochii bunŭ, în 5 parochii mulţămitorŭ, şi în 5 parochii satisfăcĕtorŭ, şi numai în o parochiă nu deplinŭ îndestulitorŭ, dovedindu-se şi cu acéstă ocasiune, că progresulŭ îmbucurătorŭ orĭ neîmbucurătorŭ depinde pe lângă alte condiţiunĭ în prima liniă dela cualificaţiunea, diligenţa şi zelulŭ învĕţătorului respectivŭ.

Senatulŭ şcol. protopopescŭ luândŭ la seriósă pertractare rapórtele indigitate, pe basa acelora a emisŭ către respectivele senate şcol. paroch. mai multe disposiţiunĭ, ce le-a aflatŭ a fi de lipsă în interesulŭ delăturărei defectelorŭ ivite în calea învĕţămêntului poporalŭ, şi anume între altele: încâtŭ pentru provederea şcólelorŭ cu rechisitele de instrucţiune prescrise în acele comune, unde încă unele ar lipsi, cum şi pentru provederea elevilorŭ cu cărţile şi rechisitele de scrisŭ de lipsă, în fine s'a datŭ ordine nouĕ senatelorŭ şcol. paroch., ca acelea sĕ lucre din tóte puterile şi cu tóte mijlócele legale, ca poporulŭ sĕ se intereseze mai multŭ de causa şcolastică, sĕ-şĭ trimétă regulatŭ pruncii la şcólă, cum şi sĕ afle mijlóce şi isvóre de veniturĭ spre a se puté ameliora starea materială a învĕţătorilorŭ.

m.

Literatură.

„Foia bisericéscă şi şcolastică" din Blaşiu, redigiată de Dr. *I. Raţŭ* şi *Al. Uilăcanŭ*, în nr. 19 dela 1 Iulie cuprinde în partea bisericéscă: Căsĕtor a preoţilor (fine), de Dr. Ioanŭ Raţŭ; Acte istorice (Petru Paulŭ Aronŭ de Bistra), de Dr. I. Ardeleanu; Iubirea creştinéscă la începutulŭ creştinătăţii, prelucrată de Petru Birta; Indreptarŭ pentru predicatorĭ; Varietăţĭ. — In partea scolastică: Influinţa vieţei sociale asupra instrucţiunei şi şcólei (urmare); Stilulŭ sĕu composiţiunile, de R. Simu; Instrucţiunea, de Simeonŭ Nicóră; Metodulŭ scriptologiei etc., de Toma Simu; Cépa ca medicină în contra bólei de apă; Pericululŭ trăsnetului; Varietăţĭ.

Familia, diarŭ beletristicŭ literarŭ, apare în Oradea-mare în fiă-care Duminecă și costă pe anŭ 10 fl. séu 25 lei, pe 1/4 anŭ 2 fl. 70 cr. Redactorŭ și editorŭ: *Iosifŭ Vulcanŭ.* — Nr. 26 dela 7 Iulie n. conține: Portretulŭ lui Mihailŭ Eminescu împreună cu unele schițe biografice din viéța lui; apoi primele poesii ale lui Eminescu (vre-o 12) publicate mai ântâi în „Familia“ (la 1866, 1867, 1868 și 1869]. Urméză apoi unŭ epilogŭ la aceste prime poesii, de Iosifŭ Vulcanŭ. In urmă mai multe poesii alese ale lui Eminescu, căruia este dedicatŭ întregŭ numĕrulŭ.

Mulțămită publică.

In 30 Iuniu st. n. s'a ținutŭ esamenulŭ cu elevii și elevele dela șcóla nóstră rom. gr. cat. din Făgărașŭ, la care a participatŭ unŭ publicŭ tare numĕrosŭ. La acestŭ esamenŭ a asistatŭ ca comisarŭ directorulŭ supremŭ alŭ șcólelorŭ nóstre, Reverendissimulŭ Domnŭ Basiliu Rațiu, vicarulŭ Făgărașului; ér pe lângă reverenta sa și unele persóne însemnate din pleiada inteligenței nóstre, și anume: Spectabilii domnĭ: Cosgarea c. r. căpitanŭ în retragere în calitate de inspectorŭ scolasticŭ de frecuentare, Gregoriu Negrea, perceptorŭ comitatensŭ, Iónŭ Florea asesorŭ la sedria orfanală, Iónŭ Cintea cancel. jud., Demetriu Chișiereanu cooperatorŭ cu St. Dómna, frații colegĭ Gaborŭ înv. de statŭ, Lepedeanu înv. gr. or., unii membri ai senatului scolasticŭ și alțĭ domnĭ și dómne. La finea esamenului s'au împărțitŭ școlarilorŭ după usulŭ de până acum, premii în banĭ, déră în anulŭ acesta s'au donatŭ și cărțĭ. Primulŭ donatorŭ este Reverend. Domnŭ Vicariu B. Rațiu, care din alŭ sĕu a împărțitŭ aprópe 50 cărțĭ de rugăciunĭ; alŭ doilea donatorŭ este spectabilulŭ domnŭ Dr. Stefanŭ Popŭ, fisicŭ comitatensŭ, dela care încă s'au împărțitŭ cărțĭ de rugăciune și alte cărțĭ cu istoriόre morale, de unde școlarii potŭ scóte órecare învĕțătură. Decĭ subscrisulŭ în numele elevelorŭ și elevilorŭ premiațĭ îșĭ permite pe acéstă cale a esprima onor. domnĭ donatorĭ căldurósă mulțămită publică; sĕ o priméscă acésta cu acea bucuriă, cu care inimele părinților, rudeniilorŭ și ale tuturorŭ tresaltă vĕdêndŭ mlădițele lorŭ la sf. biserică cetindŭ și lăudândŭ pe Dumnedeu din cărțile, carĭ le-au câștigatŭ ca premiu.

Mulțămescŭ onor. dómne și domnĭ participanțĭ, carĭ nu au pregetatŭ a lua parte la esamenulŭ nostru, dicêndŭ sĕ dea Dumnedeu atâtŭ domnilorŭ donatorĭ de cărțĭ, câtŭ și la ceilalțĭ participanțĭ viéță lungă în deplină sănĕtate, ca întru mulțĭ anĭ sĕ pótă dona și lua parte la acéstă sĕrbătóre școlastică, care este unŭ actŭ de cea mai mare însemnătate.

Făgărașiu, în 4 Iulie 1889.

Basiliu Rațŭ,
învĕțătorŭ,

AVISŬ.

Conformŭ conclusului comitetului „Associațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ“, adusŭ în ședința dela 9 Iulie n. a. c., la *școla civilă de fete* cu internatŭ a Associațiunei se va deschide cu începerea anului scol. 1889/90 de nou *cursulŭ complimentarŭ*, provĕdutŭ în statutulŭ de organisare §. 4. pentru casulŭ, când se vorŭ presenta eleve.

Fiind-că amintitulŭ cursŭ are în prima liniă menirea: a da învĕțămêntului din classele ordinare o direcțiune pronunțată spre ocupațiunile, ce așteptă pe eleve în viața practică, prin urmare a satisface nisce trebuințe fórte însĕmnte, se atrage asupra lui luarea aminte a Onoraților părințĭ interesațĭ.

Elevele, carĭ dorescŭ sĕ fiă primite în acestŭ cursŭ, vorŭ avé sĕ se insinue la direcțiunea institutului celŭ multŭ până la 3 Septemvre n. a. c.

Sibiiu, 10 Iulie 1889.

Comitetulŭ Associațiunei transilvane.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Berlinŭ, 12 Iulie. „Norddeutsche allg. Ztg“ observă față cu diferitele comentărĭ, că articulii de rĕsboiu, ce i-a publicatŭ, nu suntŭ inspirațĭ de cancelarulŭ Bismark.

„Post“ declară, că scirea despre călĕtoria șefului statului majorŭ generalŭ germanŭ contele Waldersee la Petersburgŭ nu este adevĕrată.

Berlinŭ, 12 Iulie. Érășĭ se vorbesce, că Țarulŭ va visita pe împĕratulŭ Germaniei la finea lunei Augustŭ a. c. în Kiel.

Parisŭ, 12 Iulie. In ședința camerei interpeléză Leherisse pe guvernŭ asupra violării legilorŭ și a constituției prin întêmplările cele mai nouĕ din Angoulême. Laguèrre ocăresce pe guvernŭ și pe președintele camerei cu mare vehemență, așa că acesta din urmă îi retrage cuvêntulŭ. Dér Laguèrre nu voesce sĕ se dea josŭ de pe tribună. Atuncĭ președintele îșĭ pune pălăria în capŭ și părăsesce sala. Redeschidêndŭ mai târdiu ședința, maioritatea camerei pronunță censura asupra lui și eschiderea.

Londra, 12 Iulie. Din Malta douĕ regimente au fostŭ trimise în Egiptŭ spre întărirea trupelorŭ de acolo.

Viena, 12 Iulie. Trenulŭ curierŭ alŭ căii ferate ungare, care mergea spre Viena, s'a ciocnitŭ în Himberg cu trenulŭ de marfă. Patru persóne au fostŭ ușorŭ rănite, douĕ vagóne au fostŭ sfărmate.

Graz, 12 Iulie. Erĭ după amédĭ a plecatŭ la Lembergŭ unŭ batalionŭ de infanteriă, unde a începutŭ o mișcare grevistă între lucrătorii din minele de cărbunĭ.

Brünn, 12 Iulie. Conducĕtorulŭ lucrătorilorŭ din Sobotca cu numele Palaczek a fostŭ arestatŭ din causa unorŭ amenințărĭ periculóse în contra celorŭ ce vorŭ reîncepe lucrulŭ.

Măestria de a te face tênĕrŭ.

Amŭ pomenitŭ dilele trecute despre metoda de întinerire a renumitului fisiologŭ din Parisu, *Brown-Séquard.* Descoperirea lui a produsŭ revoluțiă în formă între învĕțații parisianĭ. Cei mai mulțĭ erau de părere, că renumitulu învĕțatŭ este prea bĕtrânŭ și nu te mai poțĭ răzima pe vorbele lui, alții însĕ au disŭ: sĕ vedemŭ, sĕ examinămŭ cele ce ni-le spune bĕtrânulŭ. Intre cei din urmă se numĕră și profesorulŭ de fisiologiă Dr. *Variot. Resultatele obținute de acesta au fostŭ surprindĕtóre.*

Dr. Variot se convinse mai întâiu prin injecțiunĭ făcute la animale, că preparatele respective nu suntŭ stricăcióse, după aceea alese între clientela sa trei muncitorĭ de di, unulŭ de 54 anĭ, altulŭ de 56, alŭ treilea de 68, carĭ din diferite cause erau fórte slăbițĭ.

A doua di după prima injecțiune, istorisì profesorulŭ unui colaboratorŭ dela „Figaro“: Bolnavii declarară în unanimitate, că se simțescŭ așa de bine, cum nu s'au simțitŭ de multă vreme. Totodată am constatatŭ la toțĭ trei o îndreptare vĕdită în diferitele perturbațiunĭ organice. Crescerea puterilorŭ era mai mare, de cum observase prof. Brown-Séquard la sine însușĭ, ceea-ce o atribuì împrejurării, că la preparatŭ dênsulŭ a folositŭ 2—3 centimetri cubicĭ de apă, până când eu am întrebuințatŭ 10 centimetri cubicĭ.

Incurajatŭ prin succesŭ, am continuatŭ injecțiunile în restimpŭ de 48 óre. La 2 inșĭ am făcutŭ câte 6 injecțiunĭ, la unulŭ 4. Pacienții mei se aflau totŭ mai bine, încâtŭ perturbațiunile organice, de carĭ suferiau mai nainte, fără a puté fi vindecațĭ, dispăruseră totalŭ. Bolnavii, carĭ până aci vegetau, așa dicêndŭ, într'o situațiă tristă, fiindŭ slabĭ și deprimațĭ, astădĭ suntŭ veselĭ și plinĭ de viéță.

— Și ce credĭ că este causa acestei îndreptărĭ? întrebà raportorulŭ.

— De sigurŭ celulele vii luate dela animale tinere, carĭ influințéză în modŭ așa norocosŭ asupra sistemului de nervĭ. Adevĕrulŭ vorbindŭ, injecțiunile de până acum sunt numai de natură empirică, deórece materia, cu care se facŭ injecțiunile, nu se prepară în modŭ destulŭ de perfectŭ. Este întrebarea, ca prin simple mijlóce fisicale orĭ chemice, sĕ se găséscă materia activă de albușŭ în curățenia ei, precum scoțĭ alcoloidele din anumite plante.

Curățenia materialului de injecțiunĭ și assimilarea lui cu organismulŭ vorŭ produce resultate, carĭ astădĭ încă nu se potŭ prevedé.

DIVERSE.

Mărimea Londrei și consumațiunea ei. In marele orașŭ Londra, capitala Angliei, totŭ la patru minute se întêmplă o nascere, așa că pe 2 óre se vinŭ ca la 30 nascerĭ, în care timpŭ casurĭ de mórte se vinŭ ca vre-o 20. Décă unŭ diarŭ arŭ voi sĕ publice numele tuturorŭ celorŭ ce se nascŭ și morŭ, arŭ trebuì sĕ aducă pe fiă-care di mai multe colóne numai cu nume. O ideă mai nimerită despre mărimea acestui orașŭ șĭ-o va puté face cineva, décă va avé în vedere faptulŭ, că lungimea tuturorŭ stradelorŭ Londrei face nu mai puținŭ ca 7000 de milurĭ. Décă cineva arŭ voi sĕ percurgă tóte stradele din Londra, percurgêndŭ pe di 4 milurĭ geografice séu 29 chilometri, arŭ avé lipsă de unŭ anŭ întregŭ pentru a puté trece prin tóte stradele. Locuitorii Londrei consumă în decursulŭ unui anŭ 500,000 boi, 2 milióne oi, 200,000 vițeĭ, 8 milióne paserĭ (galițe), 5 milióne funțĭ pesce, 500 milióne ostrele (ostrige, stridii), 200 milióne pescuțĭ, racĭ etc. Afară de acestea mai multe milióne tone (à 20 măjĭ) estractŭ de carne și alțĭ nenumĕrațĭ articulĭ de mâncare. Bere se consumă 200 milióne quarturĭ, rum 10 milióne și vinŭ 50 milióne qurturĭ.

Rarŭ în felulŭ sĕu. „Unŭ prietinŭ alŭ iubitei nóstre cetățĭ“, dice „Voss. Ztg“, este subscrierea unei epistole înaintate dilele acestea comisiunei pentru mĕsurarea dării în Berlinŭ. Administrația dărilorŭ nu este dedată cu asemenea epistole. Acésta conținea 300 mărcĭ (180 fl.). Anonimulŭ dicea în scrisóre, că trimite suma acésta dreptŭ adausŭ la darea, ce a plătit'o dênsulŭ în anii din urmă. O face asta din recunoscință, că darea lui a fostŭ fórte moderatŭ mĕsurată.

La noi? Comisiunile nu numai că nu mĕsóră moderatŭ darea, dér li-e frică, că te lasă și cu pielea.

„Câștigŭ principalŭ“ în loteria mică. Sâmbăta trecută a câștigatŭ cineva în Viena, în loteria cea mică, 144.000 fl., lucru ne mai pomenitŭ în analele loteriei micĭ. In trafica cea mare din Prater se presentase Vinerĭ unŭ tînĕrŭ elegantŭ cam de 30 anĭ și pune pentru tragerea din Timișóra terno-seco numerii 44, 50 și 88 cu câte 5 fl., de șése orĭ. Fapta lui produse mare sensațiă. Câtŭ de mare însĕ n'a fostŭ sensația, când din Timișóra se anunță oficiosŭ, că în realitate au eșitŭ numerii 44, 50 și 88? Numerii îndată au fostŭ espușĭ pe ușa de afară incadrațĭ frumosŭ, ér d'asupra lorŭ în litere uriașe se putea cetì: „Au câștigatŭ 144,000 fl.“ Vienezii curioșĭ năvăliră imediatŭ cu asaltŭ asupra localului de colectură. Toțĭ voiau sĕ afle, cum s'a pututŭ câștiga o sumă atâtŭ de colosală și cine este favoritulŭ norocului!? Colectorulŭ esplicà că cu 5 fl. terno-seco pe 3 numerĭ capețĭ 24,000 fl; de 6 orĭ atâta face tocmai 144,000. La a doua întrebare n'a pututŭ rĕspunde mai multŭ, decâtŭ cele de susŭ. Sĕ fi vĕdutŭ acum pe bĕtrânele precupețe, cum au baricadatŭ ulița întrégă declarândŭ că nu se vorŭ depărta de acolo, până nu vorŭ vedé cu ochii lorŭ pe fericitulŭ norocosŭ, și sĕ afle cu deamĕruntulŭ, cum i-a cădutŭ norocu'n sînŭ? Spre părerea acestora de rĕu, tînĕrulŭ cu noroculŭ nu s'a arĕtatŭ în diua aceea.

Diarele mai próspete ne comunică, că omulŭ cu norocului se chiamă Melchior *Farkas,* de nascere din Ungaria. Socrulŭ sĕu este advocatulŭ Bogdanffy din Aradŭ. Totodată se spune că în aceeașĭ di a mai pusŭ aceiașĭ numerĭ la alte douĕ loterii câștigândŭ dece terno-seco de câte 48,000, carĭ facŭ în totalŭ 480,000 fl. pe carĭ i-a și ridicatŭ deja.

Érășĭ pușcă nouă. Din Turinŭ se scrie, că unui tînĕrŭ inginerŭ de acolo i-s'a datŭ voiă sĕ fabrice unŭ nou feliu de puscĭ inventate de elŭ. După părerea bărbaților esperțĭ, aceste puscĭ suntŭ superióre tuturorŭ puscilorŭ de până acum. Nouĕle puscĭ suntŭ unŭ feliu de puscĭ cu repetițiă, avêndŭ 13 încărcăturĭ, carĭ prin unŭ simplu rătezŭ se potŭ descărca în timpŭ de 20 secunde și carĭ se potŭ încărca deodată. Calibrulŭ este cevașĭ mai micŭ ca alŭ puscei Vetterli, dér greutatea îi este aceeașĭ. Construcția este simplă și solidă.

O bună observare. Măestrulŭ Angely zugrăvea deunădile portretulŭ unei tinere contese, care'șĭ de silința sĕ'șĭ strîngă gura ca sĕ apară câtŭ se póte de mică. Fiind-că acéstă opintire îi schimosia obradulŭ, artistulŭ strigà în fine nerăbdătorŭ: N'ai nevoiă, d-nă contésă, sĕ te opintescĭ atâtŭ de multŭ, căcĭ décă tocmai vrei, te zugrăvescŭ fără gură.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 12 Iulie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.41	Vênd.	9.43
Argintŭ românescŭ -	„	9.38	„	9.40
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.43	„	9.45
Lire turcescĭ - - -	„	10.60	„	10.65
Imperialĭ - - - -	„	9.60	„	9.65
Galbinĭ .	„	5.59	„	5.62
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.59	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	120.50	„	121.50
Discontulŭ - - - -	6 1/2—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 11 Iulie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - -	100.05
Renta de hârtiă 5% - - - - - -	95.35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	100.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112.—
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	104.90
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.90
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ - - -	104.90
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	104.90
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	104.90
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguerescŭ - - - - - - - -	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ unguerescŭ	142.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului - -	126.90
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.90
Renta de argintŭ austriacă - - - -	84.95
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	109.95
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	104.80
Acțiunile băncei austro-ungare - -	907.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	317.75
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	303.—
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - -	5.64
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.45 1/2
Mărcĭ 100 împ. germane - - - - -	59.25
Londra 10 Livressterlinge - - - -	119.20

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Cancelaria Negruțŭ

in Gherla—Sz.-ujvár—Transilvania

1,52—18

DESCHIDE ABONAMENT PE ANUL 1889

la

AMICULU FAMILIEI. Diarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesii, novele, schițe, piese teatralĭ ș. a. — mai departe tractéză cestiunĭ literare și scienţifice cu reflesiune la cerinţele vieţei practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin glume, în mare parte ilustrate, nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieţei; și preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ individilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România și străinătate 10 francĭ, lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

PREOTULŬ ROMÂNŬ. Diarŭ bisericescŭ, scolarŭ și literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XV. — Apare în broșurĭ lunare câte de 2½—3½ cóle, și publică portretele și biografiile archiereilorŭ și preoților mai distinșĭ, precum și alte portrete și ilustrațiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între acestia mulțime de predice pre dumineci, serbătorĭ și diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice și scienţifice-literarĭ; și în urmă totŭ soiulŭ de amĕnunte și scirĭ cu preferința celorŭ din sfera bisericéscă, școlastică și literară. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

Colectanții primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ orĭ-cui cere.

Totŭ de aci se mai potŭ procura și următórele cărți din editura propriă:

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

Merinde dela școlă *sĕu învĕțăturĭ pentru poporŭ* culese din diarulŭ unui scolarŭ de *Dr. Georgiu Popa.* — Opulŭ acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe unŭ locŭ de frunte în bibliotecile nóstre poporale. D-lŭ autorŭ a avutŭ nimerita idee, de a publica prin opulŭ de față unŭ diarŭ de școlă, ce și-lŭ făcuse ca elevŭ de anul I alŭ școlei poporale superióre din Câmpenĭ, va se dică pe când era în alŭ 4-lea anŭ de școlă. In acestŭ diar se cuprindŭ diferite impresiunĭ din copilăriă, atâtŭ din școlă câtŭ și afară de școla: o colecție bogată de diferite povĕțuirĭ primite dela învĕțătorulŭ sĕu, pe carĭ autorulŭ le-a prelucratŭ și desvoltatŭ cu multă îngrijire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istoriă etc. etc. se află în acestŭ opŭ, așa că singurŭ numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. es. capitululŭ despre fumatŭ, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajunsŭ pentru a merita sĕ nu lipséscă din nicĭ o bibliotecă poporală românéscă. Opulŭ cuprinde 289 pagine 8° —Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto-francatŭ e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariulŭ. Novelă originală e Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Pețulŭ 20 cr.

Idealulŭ perdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală.—Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinar. Prețulŭ 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Ultimulŭ Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Bunica și Nepoțelulŭ. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé G. Simu. Prețulŭ 10 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțŭ. Prețulŭ 25 cr.

Branda sĕu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Hermanŭ și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Reginei României. Prețulŭ 15 cr.

Poesii, de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preț. 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa sĕu **Cloșca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulŭ 20 cr.

Biblioteca Sătenului Românŭ. Cartea III și IV, cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la ambele 50 cr. — câte una deosebĭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă. Prețulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. Gr. Borgovan. Prețulŭ 15.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în trei cursurĭ, de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministeriulŭ de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de data 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulŭ 30.

Nu mĕ uita. Colecțiune de viersurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ș. a. Prețulŭ 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțătorĭ și preparandĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ 80 cr.

Catechese pentru pruncii școlarĭ din școlele poporale. După George Mey preotŭ în Schörzkirch din diecesa de Rottenburg de Titu Budu parochŭ gr. cat. în Satu-Siugatagu, protopopulŭ distr. Mara, adm. Vicarialŭ alŭ Maramureșului etc. etc. Edițiunea II. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 05 cr.

Din trecutulŭ Silvaniei. Legendă de Victorŭ Russu. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 05 cr.

Prin mórte la victoriă. Comediă într'unŭ actŭ. După A. Kotzebue localisată de Irina Sonea n. Bogdanŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ 10 cr.

Influința mândriei. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ uuui esemplarŭ 30 cr.

Cuvêntărĭ bisericescĭ în tóte sĕrbătorile de peste anŭ de *Ioanŭ Papiu.* — Unŭ volumŭ de peste 24 cóle 8° mare, hârtiă fină. — Numele d-lui I. Papiu este multŭ mai bine cunoscutŭ clerului românŭ, decâtŭ sĕ fiă de lipsă a mai recomanda acestŭ nou productŭ alŭ d-sale. Clerulŭ românŭ a învĕțatŭ a'i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lorŭ valóre literară.—Noulŭ tomŭ de predicĭ întrece însĕ tóte volumurile de predicĭ edate până acum, prin întocmirea sa — avêndŭ o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arată timpulŭ introducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ și modulŭ cum s'a stabilitŭ respectiva sĕrbătóre. — Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ e 2 fl. v. a.

Cuvêntărĭ funebrale și iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ volumŭ de peste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntărĭ acomodate pentru orĭ-ce casurĭ ordinare de mórte, 4 pentru casurĭ ordinare de mórte întêmplate în timpurĭ diferite ale anului, 10 la casurĭ ordinare însĕ mai specialĭ de mórte, 4 la înmormântarea omenilorŭ bĕtrânĭ, 5 la înmormêntarea pruncilorŭ, tinerilorŭ și a junilorŭ, 9 la casurĭ de mórte specialĭ; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciunĭ precedate de o introducere generală în iertăciunĭ, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2—a muierei dela bărbatŭ, 3 — a părintelui dela fii, 4 — a mamei dela fii, 5 — a fiilorŭ dela părințĭ, 6 a fratelui sĕu surorei dela frațĭ și surorĭ, 7 — a nepoților dela moșĭ, móșe, bunĭ, bune, străbunĭ, străbune, 8 — a nepoțilorŭ dela unchiu și mătușe, 9—dela nemurĭ și consângenĭ mai depărtațĭ, 10—dela consoțĭ de aceeașĭ ocupațiune 11—dela binefăcĕtorĭ, amicĭ, cunoscuțĭ și dela toțĭ creștinii adunațĭ. Recomandămŭ clerului românŭ acestŭ bogatŭ volumŭ de cuvêntărĭ funebralĭ și iertăciunĭ lucrate amĕsuratŭ tuturorŭ cerințelorŭ preoțimei fungente la casurĭ funebralĭ. Prețul unui esemplarŭ spedatŭ franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntărĭ bisericescĭ, tomulŭ III, scrise de Ioanŭ Papiu.—Acestŭ tomŭ cuprinde predicĭ pe Duminecĭ și se estinde pe 12 cóle 8° mare.—Prețulŭ unui esemplarŭ spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolicŭ sĕu **concordanțele tradițiunei** în douĕ limbĭ—română și latină, tractéză despre primatulŭ bisericei și se estinde pe 22 cóle 8° mare. —Scrisŭ de Ioanŭ Papiu.—Opulŭ acesta a fostŭ recensatŭ favoritorŭ și lăudat și de foile străine.—Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sĕu cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopulŭ lui espuse în modŭ popularŭ de profesorulŭ Dr. Iosifŭ Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorulŭ) de Ioanŭ Papiu. —Acestŭ opŭ, care se estinde pe 11, cóle 8°, e fórte acomodatŭ ca premiu pentru cei ce absólvă scóla poporală, se vinde cu prețulŭ numai de 50 cr esemplariulŭ spedatŭ franco.

Manualŭ catecheticŭ pentru primii anĭ scolasticĭ, prelucratŭ după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fostŭ profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariulŭ archidiecesanŭ din Blașiu, actualmente vicarŭ archiepiscopescŭ în Făgărașŭ.—Acestŭ opŭ de mare însemnătate pentru literatura catechetică româna este o prelucrare liberă, schimbândŭ unele aplicărĭ practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băiețilorŭ noștri, ér ceremoniele bisericescĭ înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. In note se arată și procederea ce are sĕ o observe catechetulŭ față cu discipulii sĕi. Acéstă scriere are sĕ fiă unŭ îndreptarŭ în mâna catecheților, învĕțătorilorŭ și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilorŭ băiețĭ.—Prețulŭ unui esemplarŭ din acestŭ opŭ,— care pórtă clausula aprobărei prea ven. Ordinariatŭ metropolitanŭ din Blașiu și care cuprinde 222 pag. 8°, avêndŭ mai multe poesii în textŭ, — este 1 fl.

Omiliile celui dintre sfințĭ Părintelui nostru Ioanŭ Gură-de-Aurŭ la epistolele sfântului apost. Paulŭ către Titu și Filemonŭ. Traduse de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ e 60 cr.

Dumnedeésca liturgie a celui dintru sânțĭ părintelui nostru Ioanŭ Chrysostomŭ compusă din operele acelui sântŭ părinte, de Ioanŭ Boroșiu parochŭ gr. cat. și ases. consist. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto-francatŭ e 40 cr.

Cele mai eftine cărțĭ de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ, fórte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 40 cr., legatŭ 50 cr., legatŭ în pânză 80 cr., legatŭ mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl.30, în legătură de luxŭ 2.50—2.80

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pândă 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtórei de D-deu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplar legat spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ și spedatŭ franco e 15 cr.; 40 de esemplare 6 fl.; 100 esemplare 10 fl.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU" în Gherla (Sz-ujvár. — Transilvania), unde se cumpĕră acțiile tuturorŭ băncilorŭ române cu prețurile cele mai bune.